
ΣΥΜΜΙΚΤΑ

ΔΥΟ ΖΕΥΓΗ ΛΕΞΕΩΝ ΑΠΟ ΤΑ ΚΥΠΡΙΑΚΑ ΤΥΠΙΚΑ ΤΩΝ ΑΡΧΩΝ ΤΟΥ 13ου ΑΙΩΝΑ ΣΤΡΑΤΟΚΟΠΟΣ - ΜΩΚΕΡΙΤΗΣ, ΠΛΕΚΤΑΝΗ - ΠΛΟΚΗ

(1) Ὁ δεύτερος κτήτορας τῆς κυπριακῆς μονῆς τοῦ Μαχαιρᾶ καὶ ἐπίσκοπος Ταμασσίας Νεῖλος ἀπὸ τὴν Παλαιστίνη, πρὸς τὸ τέλος τῆς *Τυπικῆς Διατάξεως* του (γραμμῆς τὸ 1210), ἀφοῦ στὸ μέσον περίπου τοῦ κειμένου κανόνισε τὰ σχετικά μὲ τὰ κύρια διακονήματα τοῦ καθιδρύματός του, κάνει λόγο στὸ κεφ. 105 καὶ *Περὶ τοῦ ὠρειαρίου καὶ τοῦ ἀποθηκάτορος καὶ τῶν στρατοκόπων* – σύμφωνα μὲ τὴν ἀναγραφή στὸν πίνακα τῶν περιεχομένων, ἡ ὁποία στὴν ἔκδοση τοῦ κειμένου προτάσσεται καὶ ὡς ἐπιγραφή στὸ ἴδιο κεφάλαιο. Ἐδῶ ὁ ἅγιος ἐξορκίζει τοὺς ἀναφερόμενους διακονητὲς νὰ εἶναι προσεκτικοὶ στὶς δοσοληψίες τους καὶ νὰ μὴ σφετερίζονται τίποτε ἀπὸ τὰ πράγματα ποὺ τοὺς ἔχουν ἀνατεθεῖ: *Ἀναγκαῖόν μοι καὶ τῶν ἄλλων ἐπιμνησθῆναι διακονιῶν, οἷον τὸν ὠρειάριον φημι καὶ τὸν ἀποθηκάτορα, ἀλλὰ δὴ καὶ τοὺς μωκερίτας, τοῦ ἔχειν πρῶτον μὲν τὸν φόβον τοῦ Θεοῦ καὶ κατὰ τὸν τοῦ προεστῶτος ὀρισμὸν ἅπαντα ποιεῖν ἐν τε εἰσόδῳ καὶ ἐξόδῳ μέτρῳ δίδοσθαι καὶ μέτρῳ λαμβάνειν ... Εἰ δ' ἴσως τις ἐξ ὑμῶν παρὰ γνώμην τοῦ προεστῶτος ποιεῖ καὶ νοσφισμὸς τις γίνεται ἀπὸ τῶν ἀνατεθέντων αὐτῶ, ὑπόδικος ἔσται τῷ Κυρίῳ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῶ κτλ.¹*

Ἀπὸ τὶς τρεῖς ὀνομασίες τῶν συναφῶν, φαίνεται, διακονιῶν αὐτοῦ τοῦ κεφαλαίου, ἡ πρώτη, *ὠρειάριος* ἢ *ὀρ(ε)ιάριος* (< λατιν. *horrearius*), εἶναι πολὺ γνωστὴ στὴ μοναστηριακὴ παράδοση καὶ ἐπιβιώνει συνηθέστερα μὲ τοὺς δημῶδεις τύπους *ὀ(ύ)ριάρης* ἢ *οὔργ(ε)ιάρης* δηλώνοντας τὸν ὑπεύθυνον γιὰ τὶς προμήθειες τῆς μονῆς, κυρίως σὲ σιτηρὰ καὶ ὄσπρια· ἡ δεύτερη, ἂν καὶ ὡς τύπος δὲν μαρτυρεῖται ἀπὸ ἀλλοῦ, σημασιολογικὰ εἶναι εὐνόητη· ἄγνωστη καὶ δυσετυμολόγητη εἶναι ἡ τρίτη, ὁ *μωκερίτης*. Ὡς πρὸς αὐτὴν τὸ μόνο ποὺ συνάγεται ἀπὸ τὸ κείμενο εἶναι ὅτι ἀποτελεῖ ἐναλλακτικὴ ἀπόδοση τῆς εὐχρηστικῆς καὶ σήμερα λ. *στρατοκόπος*, γιὰ

1. Ἰ. Π. Τσικνοπούλου, *Κυπριακὰ Τυπικά*, Λευκωσία 1969, φωτοαναστ. ἀνατ. 2001, σ. 46.

τὴν ὁποία ἔχουμε ἐδῶ πιθανότατα τὴν παλαιότερη μνεία.²

Ἄλλὰ ποιοὶ μπορεῖ νὰ εἶναι οἱ στρατοκόποι – μωκερίται τῆς μονῆς; Σύμφωνα μὲ τὸν A. Bandy, μεταφραστὴ τοῦ κειμένου στὴ σειρὰ *Byzantine Monastic Foundation Documents* [Dumbarton Oaks Research Library and Collection], τ. 3, Washington 2000, σ. 1153, πρόκειται γιὰ τοὺς «ταξιδιῶτες» – «ἐπιστάτες τῶν μετοχιῶν» («the travelers – superintendents of the dependencies»). Ὅπως σημειώνει ὁ ἴδιος (αὐτόθι, σ. 1167), ἡ λ. μωκερίτας «... it may be a neologism, as the editor suggests ..., or a scribal error. The reference is undoubtedly to the officials who visited and supervised the dependencies and who are called stratokopoi in this chapter, metochiarioi in [(chapter) 85] and [109] and metochitai in [110]». Ἡ ἔρμηνεία αὐτὴ εἶναι ἄστοχη (θὰ ἔλεγε κανεὶς καὶ κωμική: τουρίστας – ἐπιστάτης!), καθὼς ἐπιβάλλει αὐθαίρετα τὴ σημασιολογικὴ ἐξίσωση τῶν νοηματικῶν ἀσύμβατων ὄρων στρατοκόπος καὶ μετοχιάριος. Στὰ ἑλληνικὰ ἀπὸ μόνοι τους οὔτε ὁ ἓνας οὔτε ὁ ἄλλος δηλώνουν τὸν περιοδεύοντα ἐπιθεωρητὴ τῶν μοναστηριακῶν κτημάτων, ἀλλὰ ὁ ἓνας γενικὰ τὸν ὁδοιπόρο καὶ ὁ ἄλλος τὸν μονίμως παρόντα, μὲ ὀρισμένη θητεία, στὸ μετόχι ἐπιστάτη / διαχειριστὴ του, καλόγερο ἢ καὶ λαϊκό.

Ἄλλωστε, ὅπως κατὰ κανόνα συμβαίνει στὴ μοναστηριακὴ παράδοση, καὶ στὴν περίπτωση τῆς συγκεκριμένης μονῆς ἢ ἐπιθεώρηση τῶν μετοχιῶν γίνεται, σύμφωνα μὲ τὴ Διάταξη (κεφ. 82), ὄχι ἀπὸ εἰδικοὺς ἀξιωματούχους ἀλλὰ ἀπὸ τὸν ἡγούμενο καὶ τὸν οἰκονόμο τῆς μονῆς. Ἐπιπλέον τὸ δεύτερο ἀπὸ τὰ παραπάνω τρία κεφάλαια ποὺ ἐπικαλεῖται ὁ μεταφραστὴς (κεφ. 109) ὀρίζει ὅτι οἱ μετοχιάριοι πρέπει νὰ εἶναι «γηραιοί», πράγμα ποὺ δὲν συμβιβάζεται μὲ τὴν ιδιότητα τῶν στρατοκόπων. Θεωρητικὰ εἶναι πιθανότερο νὰ χαρακτηρίζονται ἐδῶ ὡς στρατοκόποι καὶ συνεπῶς ὡς μωκερίται οἱ μόνοι ἀπὸ τοὺς μοναστηριακοὺς διακονητὲς ποὺ ἐργάζονται περιφερόμενοι ὀλημερις στὶς στρατάς, δηλαδὴ οἱ ἀγωγιάτες, οἱ βορδονάριοι τῶν βυζαντινῶν κειμένων, οἱ λεγόμενοι καὶ σήμερα βο(υ)ρδο(υ)νάρηδες (βορδονάροι, -ραῖοι): «Ἀναλάμβανε τὴ μεταφορὰ τῶν σταφυλιῶν τῆς μονῆς ὁ β ο υ ρ δ ο υ ν ἄ ρ η ς μὲ τὸ καραβάνι τῶν μουλαριῶν» (γράφει ἓνας Ἀγιορείτης), «ὁ Μωάμεθ ἤτονε καμηλιέρης τῆς ἔρη-

2. Ὁ Φ. Κουκουλῆς (ΕΕΦΣΠΑ 6, 1955-1956, 315) ἀναφέρει ὡς παλαιότερη μαρτυρία τῆς λέξης στρατοκόπος ἓνα χωρίο ἀπὸ τὸ κείμενο τῆς *Reractatio* τοῦ *Σιντίπα*, ποὺ σήμερα χρονολογεῖται στὸν 13ο αἰ. Στὸ ἀντίστοιχο χωρίο τῆς ἀρχικῆς μορφῆς τοῦ κειμένου, τῆς πρώτης δηλ. ἐλληνικῆς μετάφρασης τοῦ *Σιντίπα* ἀπὸ τὸν Μ. Ἀνδρεόπουλο (τοῦ τέλους τοῦ 11ου αἰ.), γίνεται λόγος γιὰ «ὀδίτη». Βλ. V. Jernstedt, *M. Andreopuli, Liber Syntipae*, Πόλη τοῦ Ἁγίου Πέτρου 1912, σ. 67, στ. 1: ὀδίτης εἰμί, ὡς ὄρας, καὶ ἐκ μακρᾶς παραγίνομαι χώρας καὶ στ. 17: στρατοκόπος ὑπάρχω, καθὼς ὄρας, καὶ ἀπὸ μακροῦ τόπου ἤλθον ἐνταῦθα. (Ἡ πρόσβαση στὴ δυσεῦρετη ἔκδοση τοῦ *Σιντίπα* ὀφείλεται στὸν συνάδελφο Γ. Ἀ. Χριστοδούλου, ποὺ φιλόφρονα μοῦ ἐξασφάλισε φωτοτυπία τῆς σχετικῆς σελίδας).

μος, ένα είδος βορδονάρος παλιόπαιδο» γράφει ο Τ. Παπατσώνης. Στὰ ἴχνη τέτοιων στρατοκόπων, ἡμιονηγῶν ἢ καμηλιέρηδων, ὀδηγοῦν οἱ παρακάτω ἐνδείξεις προκειμένου καὶ γιὰ τὸ χωρίο τοῦ Νείλου:

(α) Ἡ περιέργη λ. *μωκερίτης* καταχωρίστηκε σὲ λεξικὸ γιὰ πρώτη, φαίνεται, φορὰ ἐντελῶς πρόσφατα (2005) σὲ τεῦχος τοῦ ἀνολοκλήρωτου, ἀκόμα, πολύτιμου *Lexikon zur byzantinischen Gräzität* τῆς ὁμάδας τοῦ E. Trapp, μὲ μοναδικὴ μαρτυρία αὐτῆ τοῦ κυπριακοῦ τυπικοῦ:

«*μωκερίτης, ὁ Reisender? τοὺς μωκερίτας. ΚυρΤыр 46,20 (= τοὺς στρατοκόπους 6,5; 46,18)*».

Τὸ ἐπιφυλακτικὸ ἐρμήνευμα βασίστηκε προφανῶς στὴν ἐναλλακτικὴ λατινοελληνικὴ ὀνομασία ποὺ χρησιμοποιεῖ ὁ συγγραφέας ἢ ὁ συντάκτης τοῦ πίνακα περιεχομένων τῆς *Διάταξης*. Ἡ ὀνομασία αὐτή, ὁ στρατοκόπος, ὅπως καὶ ἡ ὁμολογὴ τῆς *στρατολάτης*, χρησιμοποιεῖται βέβαια καὶ σήμερα, κυρίως στὸν ποιητικὸ λόγο, μὲ τὴ γενικὴ σημασία «ταξιδιώτης στὴ στεριά, ὁδοιπόρος», ὅμως τουλάχιστον στὰ δύο κυπριακὰ χρονικὰ τοῦ 15ου αἰώνα, τοῦ Α. Μαχαιρᾶ καὶ τοῦ Τζ. Μπουστρουῦ, ἢ λ. δηλώνει κατεξοχὴν τὸν ἀγωγιάτη ἢ, ἀκριβέστερα, «τὸν ὀδηγὸ ἐφοδιοπομπῆς, καραβανιοῦ», ὅπως ἐρμηνεύει τὴ λέξη στὸ γλωσσάρι ὁ ἐκδότης τοῦ δευτέρου κειμένου Γ. Κεχαγιόγλου.³ Μὲ αὐτὴν κυρίως τὴ σημασία ἐξακολουθοῦσαν οἱ Κύπριοι νὰ χρησιμοποιοῦν τὴ λέξη τουλάχιστον ἕως τὶς ἀρχὲς τοῦ 20ου αἰώνα σύμφωνα μὲ γλωσσάρια τῆς ἐποχῆς.⁴ Σήμερα, ὅπως εἶναι φυσικὸ, ἡ εἰδικὴ αὐτῆ χρῆση, ὅπως φαίνεται καὶ ἀπὸ νεότερα κυπριακὰ λεξικά, ἔχει ὑποχωρήσει ἔναντι τῆς γενικότερης ἐννοίας, τοῦ ὁδοιπόρου.

(β) Στὸ ἴδιο λεξικὸ, τοῦ Trapp, λίγο πρὶν, ὑπάρχει ἕνα ἄλλο λῆμμα παρόμοιο μὲ τὸ παραπάνω:

«*μουκερίης, ὁ (arab. mukārī) Maultiertreiber, Kameltreiber: MunCopt 171, 22*». – Μπροστὰ μας καὶ πάλι ὁ ἡμιονηγὸς καὶ ὁ καμηλιέρης.

Νομίζω ὅτι τὰ δύο λήμματα τοῦ ἐλληνογερμανικοῦ λεξικοῦ πρέπει νὰ

3. Πρβ. Μαχ., § 428 (Dawkins = σ. 307, 5-7 Πιερῆ - Κοωναρῆ): *ἐγὼ εἶμαι κελλάρης τῆς κυρᾶς μου τῆς ῥήγαινας, καὶ ἀγόρασα ἀρμυρὰ διὰ τὰ φουσάτα καὶ ἔπεψά τα μὲ τοὺς στρατοκόπους, καὶ Μπουστρουῶς (Κεχαγ.), σσ. 268 καὶ 269, στ. 14/15 σὲ ὅλες τὶς παραλλαγές: νὰ πάρει τὴν καραβάναν του [= τὰ ζῶα του] καὶ τὸν στρατοκόπον, «καὶ νὰ τὰ πέψει εἰς τὴν Ἀμμόχουστον!».*

4. Βλ. π.χ. τὶς μαρτυρίες τοῦ Ἀ. Ἀ. Σακελλαρίου στὰ *Κυπριακά* του, τ. II, Ἀθήνα 21891, σ. 802: «στρατοκόπος, ὁ πράγματα διὰ τῶν ζώων του μετακομίζων Μαχ(αιρᾶς) καὶ Β(ουστρώνιος). Νῦν δὲ λέγεται ὁ μετακομίζων διὰ τῶν ζώων του μάλιστα ἐκ τοῦ ἐσωτερικοῦ τῆς νήσου οἶνους ἢ ἄλλο τι εἰς τὰς παραλίους πόλεις: ἤρτασιν ἀπὸ τὸ Ὀμοδος πολλοὶ στρατοκοιοὶ καὶ ἐφέρασιν κρασόρακα» καὶ τοῦ Γ. Λουκά (1843-1925) στὸ Θ. Κυπρῆ (ἐπιμ.), *Ἰλικά διὰ τὴν σύνταξιν ἱστορικοῦ λεξικοῦ τῆς κυπριακῆς διαλέκτου*, Μέρος Α', Λευκωσία 2002, σ. 449: «στρ., ὁδοιπόρος, ἀγωγιάτης, κираτζής: ἐρέξαν οἱ στρ. κι ἐπῆαν ἴς τ' ὄρος νὰ φέρουν βολίγια ...».

συνενωθούν, ότι δηλαδή και στις δύο περιπτώσεις πρόκειται για την ίδια, αραβικής προελεύσεως, λέξη με ελληνική κατάληξη. Ένδεχομένως χρειάζεται να διορθωθεί μόνο ένα γράμμα, είτε σε κ τὸ τ τοῦ πρώτου είτε, τὸ πιθανότερο, αντίστροφα, στὴν ἀντίστοιχη θέση τὸ κ σὲ τ τοῦ δεύτερου.⁵

Ἄσχετα ἀπὸ τὸν ἀκριβῆ τύπο τῆς ἀραβοελληνικῆς λέξης, με βάση τὰ παραπάνω στοιχεία ἢ ἔστω καὶ μόνο με τὶς μαρτυρίες τῶν κυπριακῶν χρονικῶν μπορεῖ, νομίζω, νὰ θεωρεῖται βέβαιο ὅτι στὴ Διάταξη τοῦ Νείλου μαζί με τὸν ὑπεύθυνο τῆς σιταποθήκης, τὸν ὠρειάριο, καὶ τὸν βοηθό του ἀποθηκάριο ἀναφέρονται οἱ ἀγωγιάτες, ἡμιονηγοὶ καὶ/ἢ καμηλιέρηδες, τῆς μονῆς τοῦ Μαχαιρᾶ κάτω ἀπὸ τὴ διπλὴ ὄνομασία, στρατοκόποι καὶ μωκερῖται. Τὸ ὅτι ὁ ἡγούμενος ἀποτρέπει με ἐξορκισμό αὐτοὺς τοὺς διακονητῆς τῆς μονῆς του ἀπὸ πιθανὲς καταχρήσεις ὑπαγορεύει πὼς ἀνάμεσά τους θὰ ὑπῆρχαν εἴτε «παλιόπαιδα» εἴτε θεοφοβούμενοι, ὅπως π.χ. ὁ καμηλιέρης Μωάμεθ ἢ ὁ βουρδουνάρης τῆς ἀγιορείτικῆς μονῆς Διονυσίου ἅγιος Νήφων.

(2) Στὴν κατὰ τέσσερα χρόνια νεότερη *Τυπικὴ Διαθήκη* του ὁ ἕτερος Κύπριος μοναστηριακὸς κτήτορας ἅγιος Νεόφυτος συμβουλεύει με τὸν δέκατο τρίτο ἀσκητικὸ κανόνα του τοὺς ἀδελφοὺς τῆς μονῆς του, ἀνάμεσα σὲ ἄλλα, νὰ μὴν πουλοῦν πλεκτάνες: «μηδὲ πλεκτάνας πιπράσκειν».⁶ Στὴ σειρὰ *Byzantine Monastic Foundation Documents* ποῦ ἀναφέρθηκε παραπάνω, τ. 4, σ. 1365, ἡ ἐλληνοκύπρια μεταφράστρια Κάτια Γαλαταριώτου ἀποδίδει τὴ φράση αὐτὴ ὡς ἐξῆς: «... nor to get entangled in machinations» παρασυρμένη, φαίνεται, ἀπὸ τὸ γεγονὸς ὅτι σήμερα ἡ λ. πλεκτάνη χρησιμοποιεῖται σχεδὸν ἀποκλειστικὰ με μεταφορικὴ σημασία, προκειμένου δηλαδή γιὰ δολοπλοκίες (ἂν καὶ συμπλοκὴ πιπράσκειν + πλεκτάνην ἀπὸ ἄλλοῦ δὲν μαρτυρεῖται οὔτε με κυριολεκτικὴ οὔτε με μεταφορικὴ σημασία). Ὅμως τόσο ἀπὸ τὸν τίτλο (*Περὶ ἐγκρατείας καὶ ἐργοχείρου*) ὅσο καὶ ἀπὸ τὸ περιεχόμενο τοῦ κεφαλαίου φαίνεται καθαρὰ ὅτι ὁ ὅρος πλεκτάναι στὸν Νεόφυτο πρέπει νὰ ἐννοηθεῖ κυριολεκτικὰ, δηλώνει δηλ. συγκεκριμένα πλεκτὰ εἶδη.⁷ Ὅπως εἶναι γνωστὸ, τὸ πλέ-

5. Δυστυχῶς δὲν μοῦ εἶναι προσιτὴ ἡ πηγὴ τοῦ δεύτερου λήμματος (= H. Munier, *La Scala Copte 44 de la Bibliothèque National de Paris. Transcription et vocabulaire. Tome I. Transcription*, Le Caire 1930), ὅπου ἐνδεχομένως θὰ μπορούσε κανεὶς νὰ βρεῖ ἐπιχείρημα γιὰ ὀριστικὴ ἀπόφαση ὡς πρὸς τὴν τελικὴ γραφὴ τῆς λέξης.

6. Τσικνόπουλλος, ὁ.π. (σημ. 1), σ. 97 = Ἁγίου Νεοφύτου *Συγγράμματα*, τ. Β', σ. 60.

7. Παρόμοια σημασία, ἀλλὰ σὲ μεταφορικὰ συμφραζόμενα, φαίνεται νὰ ἔχει ὁ ὅρος πλεκτάναι καὶ σὲ ἕνα ἄλλο χωρίο τοῦ Νεοφύτου (*Συγγράμμ. Γ' 432, 109*), ὅπου γίνεται λόγος γιὰ ἕναν ὄσιο ποῦ *χρυσοπλόκους πλεκτάνας συνέπλεξεν ἀρετάς*. Ἡ λέξη δὲν καταχωρίζεται στὰ λεξικά οὔτε τοῦ Κριαρᾶ οὔτε τοῦ Γκαρρ, ἂν καὶ θὰ ἔπρεπε, δεδομένου ὅτι ἡ κυριολεκτικὴ σημασία δὲν ἐμφανίζεται στὰ λεξικά τῶν παλαιότερων περιόδων τῆς γλώσσας μας.

ξιμο ποικίλων χρωμάτων αντικειμένων παραμένει ανέκαθεν τὸ συνηθέστερο ἐργόχειρο τῶν μοναχῶν τόσο ὡς μέσο βιοπορισμοῦ ὅσο καὶ ὡς ἀκαταμάχητο ὄπλο κατὰ τῆς ἀκηδίας. Καὶ ὁ Νεῖλος, γιὰ παράδειγμα, στὸ κεφ. 152 τῆς Διατάξεώς του, ὀρίζει νὰ παίρνουν στὸ κελί τους ἀπὸ τὴ μονὴ οἱ ἡσυχαστὲς τὸ ἀπόγευμα τῆς Κυριακῆς μαζὶ μὲ τὸν ἐπισιτισμὸ τῆς ἐπερχόμενης ἐβδομάδας καὶ πλοκὴν, προφανῶς ὑλικά γιὰ τὸ πλέξιμο,⁸ ἐνῶ τὸ Σάββατο, ὅταν θὰ ξαναέρχονται στὴ μονή, νὰ παραδίδουν τὸ ἐργόχειρό τους στὸν οἰκονόμο: λαμβανέτωσαν τὸν ἐπισιτισμὸν τῶν πέντε ἡμερῶν ... καὶ πλοκὴν εἰς ἀκηδίας ἀντίκτησιν, καὶ τῷ Σαββάτῳ ... τὸ ἐργόχειρον κομιζέσθωσαν τῷ οἰκονόμῳ τῆς μονῆς.⁹ Δυστυχῶς οὔτε ὁ Νεῖλος οὔτε ὁ Νεόφυτος ἀφήνουν νὰ ἐννοήσουμε, προφανῶς γιὰτὶ τότε θὰ ἦταν εὐνόητο, σὲ τί ἀκριβῶς συνίστανται τὰ πλεκτὰ τῶν μοναχῶν τους. Μποροῦμε, ὡστόσο, νὰ ὑποθέσουμε βέβαια ὅτι θὰ ἦταν κάποια ἀπὸ τὰ ποικίλα προϊόντα τῆς καλοθοπλεκτικῆς (καλάθια, κοφίνια, πανέρια, ψάθες κτλ.) δεδομένου ὅτι ἡ τέχνη αὐτὴ ἦταν ἕως πρόσφατα τὸ κατεξοχὴν ἐργόχειρο τῶν μοναχῶν τῆς Ἀνατολῆς, ἰδιαίτερα στοὺς ἐρημίτες τὸ πλέξιμο τῆς σειρᾶς ἀπὸ φοινικόφυλλα γιὰ τὴν κατασκευὴ σπυριδῶν (διαφόρων εἰδῶν μαλακῶν καλαθιῶν ἢ κανίστρων), ὅπως συχνὰ ἀναφέρουν τὰ Γεροντικά.¹⁰ Δὲν ἀποκλείεται καὶ οἱ πλεκτάνες τοῦ Νεοφύτου νὰ ἦταν ἀκριβῶς σπυρίδες καὶ ἡ πλοκὴ τοῦ Νεῖλου καλαθόβεργες. Χρῆση τῆς λ. πλεκτάνη προκειμένου γιὰ σπυρίδα μαρτυρεῖται, καὶ μάλιστα μόνο σὲ βυζαντινοὺς συγγραφεῖς,¹¹ ἐνῶ σχετικὰ μὲ τὴν πλοκὴ τοῦ Νεῖλου εἶναι ἀξιοσημείωτο ὅτι σήμερα στὴν Κύπρο λέγονται πλόκια οἱ βέργες ἀπὸ λυγαριά ποὺ χρησιμοποιοῦν οἱ καλαθοπλέκτες.

Θεσσαλονίκη

I. E. ΣΤΕΦΑΝΗΣ

8. Καὶ ἡ σημασία αὐτῆ τῆς λ. πλοκὴ ἀπουσιάζει ἀπὸ τὰ λεξικά.

9. Τσικνόπουλλος, ὁ.π. (σημ. 1), σ. 59.

10. Πρβ. καὶ Νεοφ. Συγγράμμ. Α' 77,13: πλεῖστοι μὲν τούτων [τῶν πατέρων] θάλλους [= θαλ(λ)οὺς] φοινίκων ἀθροίσαντες ἐπλεκον τὴν σειρὰν, καὶ Γ' 295, 280: καθεζόμενος σπυριδῶν σειρὰν ἐπλεκεν (ὁ ὄσιος Ἀντώνιος).

11. Πρβ. Ἰω. Λυδοῦ, Περὶ μνηῶν, ἀπ. 12 (σ. 180 στὴν ἔκδ. Teubner): Σπόρτα παρὰ αὐτοῖς [τοῖς Ῥωμαίοις] ἡ σπυρίς, ἢ καὶ φίσκος καλεῖται, κὰν διαφέρωσι τῷ φίσκον μὲν καλεῖσθαι τὴν ῥαβδωτὴν πλεκτάνην, σπόρταν δὲ τὴν φλοιώδη.

